

Bronnen & verder lezen

Anak Maluku Collective - bijgewerkt september 2026

Onze werkwijze

Anak Maluku Collective maakt Molukse taal, verhalen, cultuur en geschiedenis toegankelijk voor kinderen en volgende generaties. Voor historische, archeologische, botanische en andere controleerbare informatie gebruiken we betrouwbare publicaties en kennisbronnen. Daarnaast delen we taal, gebruiken, familiekenis en herinneringen die binnen Molukse families en gemeenschappen worden doorgegeven.

Levend erfgoed

Moluks erfgoed is divers. Woorden, gebruiken, gerechten en verhalen kunnen verschillen per eiland, dorp, familie en generatie. Niet ieder onderdeel van levend erfgoed hoeft daarom wetenschappelijk te worden 'bewezen'. Waar passend maken we onderscheid tussen onderzoeksbronnen en kennis uit de gemeenschap.

Over de afbeeldingen

Een deel van de afbeeldingen op deze website is met behulp van AI gemaakt. Deze beelden zijn illustratief en bedoeld om verhalen en historische onderwerpen visueel te ondersteunen. Ze zijn geen historische foto's of afbeeldingen van daadwerkelijke archeologische vondsten.

1. Archeologie & vroege geschiedenis

Eerste bewoners van Noord-Maluku

Bellwood, P. (red.) (2019). The Spice Islands in Prehistory: Archaeology in the Northern Moluccas, Indonesia. ANU Press, Terra Australis 50. DOI: 10.22459/TA50.2019.

Wallacea en vroege verplaatsingen over zee

Kealy, S., Louys, J. & O'Connor, S. (2016). Islands Under the Sea: A Review of Early Modern Human Dispersal Routes and Migration Hypotheses Through Wallacea. The Journal of Island and Coastal Archaeology, 11(3), 364-384.

Kealy, S., Louys, J. & O'Connor, S. (2018). Least-cost pathway models indicate northern human dispersal from Sunda to Sahul. Journal of Human Evolution, 125, 59-70.

Golo Cave - leven aan de kust

Bellwood, P. (red.) (2019). The Spice Islands in Prehistory: Archaeology in the Northern Moluccas, Indonesia. ANU Press, Terra Australis 50.

Szabó, K. & Koppel, B. (2015). Limpet shells as unmodified tools in Pleistocene Southeast Asia. Journal of Archaeological Science, 54, 64-76.

Uattamdi - aardewerk op Kayoa

Bellwood, P., Wood, R., Irwin, G. & Waluyo, A. (2019). Excavations in the Uattamdi rockshelters, Kayoa Island, in: P. Bellwood (red.), The Spice Islands in Prehistory. ANU Press.

Bellwood, P. (2019). The earthenware pottery from the North Moluccan excavations, in dezelfde uitgave. De oudste roodgeslipte aardewerklaag van Uattamdi wordt daar gedateerd binnen circa 3350-2500 jaar geleden.

2. Specerijen & geschiedenis

Pala, foelie, tengkeh en de specerijenhandel

Universiteit Leiden, Studium Generale. Banda-eilanden - achtergrond over Banda, nootmuskaat, foelie en de historische specerijenhandel.

Universiteit Leiden / Tristan Mostert (2023). De VOC en de specerijenhandel - achtergrond over de strijd om het kruidnagelmonopolie op onder meer Ambon, Ternate en Tidore.

Wereldmuseum Rotterdam. Molukse Verhalen - publieksbron over Molukse geschiedenis, verhalen en de betekenis van kruidnagel en nootmuskaat.

3. Sago & voedselcultuur

Sagopalm en sago uit de stam

Schuiling, D.L. (2009). Growth and development of true sago palm (*Metroxylon sago* Rottbøll), with special reference to accumulation of starch in the trunk. Proefschrift, Wageningen University. DOI: 10.18174/3802.

Schuiling, D.L. (2007). Traditional starch extraction from the trunk of sago palm (*Metroxylon sago* Rottb.) in West Seram (Maluku, Indonesia) leaves more than half the starch unharvested. In: Sago palm development and utilization, pp. 189-200.

Schuiling, D.L. & Jong, F.S. (1996). *Metroxylon sago* Rottboell. In: Plant Resources of South-East Asia 9. Plants yielding non-seed carbohydrates, pp. 121-126.

Papeda en de Nederlandse Molukse praktijk: informatie over manieren waarop papeda binnen families wordt bereid - bijvoorbeeld het gebruik van aardappelzetmeel wanneer sago niet beschikbaar is - wordt op Anak Maluku Collective als gemeenschaps- en familiekenis behandeld, niet als botanische gelijkstelling van aardappelzetmeel en sago.

4. Kenari & natuur

Kenariboom

Royal Botanic Gardens, Kew - Plants of the World Online. *Canarium indicum* L. Kew vermeldt Maluku binnen het natuurlijke verspreidingsgebied en beschrijft de soort als een boom van het natte tropische bioom.

5. Taal & levend Moluks erfgoed

Ambonees-Maleis in Nederland

Leufkens, S. & Van der Meulen, M. (2015). Onderzocht: Het Ambon-Maleis in Nederland. Onze Taal, jaargang 84; beschikbaar via de Digitale Bibliotheek voor de Nederlandse Letteren (DBNL). Het artikel bespreekt onderzoek van Francesca Moro naar Ambon-Maleis als erftaal in Nederland en taalverandering tussen generaties.

Voor afzonderlijke woorden, aanspreekvormen en uitdrukkingen gebruikt Anak Maluku Collective daarnaast kennis uit de Molukse gemeenschap. Taalgebruik kan verschillen per eiland, dorp, familie en generatie.

6. Erfgoed wordt doorgegeven

Wereldmuseum Rotterdam, Molukse Verhalen en Molukkers aan de Maas: Suara Maluku. Deze Nederlandse erfgoedbronnen benadrukken het belang van verhalen, meerdere stemmen, generaties en het doorgeven van cultureel erfgoed.

Anak Maluku Collective ziet mondelinge overlevering, familie verhalen en gemeenschapskennis daarom niet als vervanging van onderzoek, maar als een eigen en waardevolle vorm van levend erfgoed.

Opmerking

Deze bronnenlijst groeit mee met de website. Nieuwe historische of feitelijke onderwerpen worden waar nodig aan passende bronnen gekoppeld. Bij taal, gebruiken en herinneringen wordt ruimte gehouden voor verschillen binnen de Molukse gemeenschap.

Geraadpleegde online kennisbronnen

- ANU Press - The Spice Islands in Prehistory
- Wageningen University & Research - sago palm
- Kew - Canarium indicum
- DBNL - Het Ambon-Maleis in Nederland
- Universiteit Leiden - Banda-eilanden
- Wereldmuseum Rotterdam - Molukse Verhalen